

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1934 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande propositioner och motioner.

A. Allmänna indragningsstaten.

I. Utrikesdepartementet.

1:o.

Legationsrådet i disponibilitet, filosofie doktorn Johannes Axel Kolmodins son Lars Olof Togrul. I en den 9 mars 1934 dagtecknad proposition nr 248 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1, avseende justitiedepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att legationsrådet i disponibilitet, filosofie doktorn Johannes Axel Kolmodins och hans efterlämnade änka Eva Amalia Katarina Kolmodins, född Forsslöf, minderårige son Lars Olof Togrul må från och med den 1 november 1933 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Kolmodin var född den 22 februari 1884 och avled den 9 oktober 1933;
att han den 6 juni 1914 förordnades till docent i semitiska språk vid Uppsala universitet och under tiden 1 januari 1915—31 december 1917 innehade fast docentstipendium vid universitetet;

att han den 12 oktober 1917 förordnades till honorärattaché vid beskickningen i Konstantinopel;

att Kolmodin den 17 september 1920 förordnades att tills vidare upprätthålla tjänsten som drogman vid nämnda beskickning och att Kolmodin, som den 17 maj 1923 tillagts legationssekreterares namn, den 22 juni 1928 förordnades att tills vidare vara förste legationssekreterare över stat vid beskickningen;

att Kolmodin, sedan han med utrikesdepartementets medgivande antagit erbjudande å befattning såsom utrikespolitisk rådgivare i utrikesministeriet i Abessinien, den 10 maj 1931 erhöll tjänstledighet från befattningen som förste legationssekreterare och den 4 december 1931 beviljades avsked från och med den 11 i samma månad från denna befattning, i samband varmed han utnämndes och förordnades att vara legationsråd i disponibilitet, i vilken egenskap han fortfarande tillhörde utrikesförvaltningen vid sitt frånfälle;

att Kolmodin under olika perioder åren 1924—1930 innehade förordnande såsom t. f. chargé d'affaires;

att han vid beskickningen åtnjöt arvode, vilket — ortstillägg inberäknat — utgjorde 5,400 kronor under vart och ett av åren 1920 och 1921, 8,500 kronor för år räknat under första halvåret 1922, 12,000 kronor för år under tiden 1 juli 1922—30 juni 1928 samt 15,000 kronor för år under tiden därefter;

att Kolmodin vid abessinska utrikesministeriet uppbar en lön av 12,400 franska francs i månaden, varjämte han åtnjöt fri bostad;

att han vid sin död efterlämnade änkan Eva Amalia Katarina Kolmodin, född Forsslöf, vilken är född den 14 februari 1887, samt sonen Lars Olof Togrul, född den 24 januari 1928, vilka numera återflyttat till Sverige;

samt att behållningen i boet efter Kolmodin kan beräknas till 20,000 à 25,000 kronor.

Föredragande *departementschefen* har anfört bland annat:

Den omständigheten att Kolmodin vid sitt frånfälle icke kvarstod i utövning av svensk statstjänst synes mig med hänsyn till föreliggande omständigheter icke böra utgöra hinder för beredande åt hans efterlevande av något understöd av statsmedel. Emellertid finner jag mig icke kunna förorda pension åt Kolmodins änka, vilken torde vara i tillfälle att genom förvärvsarbete bidraga till sitt uppehälle. Däremot vill jag icke motsätta mig, att uppfostringsbidrag beviljas åt den minderårige sonen.

I *motion II: 282* har herr *Nylander* hemställt, »att riksdagen ville besluta att tilldela legationsrådet Johannes Kolmodins efterlevande maka Eva Kolmodin, f. Forsslöf, en årlig pension av tolvhundra (1,200) kronor och hans minderårige son Lars Olof Togrul Kolmodin ett årligt uppfostringsbidrag av trehundra (300) kronor, till dess han uppnått 18 års ålder.»

På av föredragande departementschefen anförda skäl finner utskottet sig icke kunna tillstyrka, att pension beviljas Kolmodins efterlämnade änka. Med hänsyn till i ärendet föreliggande särskilda omständigheter har utskottet däremot icke velat motsätta sig att, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, uppfostringsbidrag lämnas åt den minderårige sonen. Utskottet får alltså med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag avstycka bifall till motionen II: 282, i vad den skiljer sig från berörda förslag. Utskottet hemställer förty,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning och med avslag å motionen II: 282, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må medgiva, att legationsrådet i disponibilitet, filosofie doktorn Johannes Axel Kolmodins och hans efterlämnade änka Eva Amalia Katarina Kolmodins, född Forsslöf, minderårige son Lars Olof Togrul må från och med den 1 november 1933 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor.

II. Försvarsdepartementet.

2:o.

Värnpliktige Karl Gustaf Adolf Dahlgrens änka. I motion I: 125 hava herrar *Björkman* och *Bergström* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att värnpliktige nr 431 27/1925 Karl Gustaf Adolf Dahlgrens änka, Karin Maria Dahlgren, född Andersson, må från och med den 1 juli 1934, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, utöver henne författningsenligt tillkommande livränta, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 252 kronor».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Dahlgren under fullgörande av honom åliggande militärtjänstgöring år 1928 omkommit genom olyckshändelse;

att han vid sitt frånfälle efterlämnade, förutom änka, född den 17 augusti 1907, en minderårig son;

att behållningen i boet uppgick till 794 kronor;

samt att riks försäkringsanstalten i anledning av Dahlgrens dödsfall jämlikt förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, i årlig livränta tillerkänt dels änkan, så länge hon lever ogift, 441 kronor, dels ock sonen, till dess han uppnått sexton års ålder, 294 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har änkan Dahlgren i en den 21 mars 1930 dagtecknad skrift gjort framställning om ytterligare understöd utöver beviljade livräntebelopp.

Arméförvaltningens civila departement förklarade sig, bland annat, med hänsyn till att änkan tillförsäkrats all den ersättning av statsmedel, var till hon för sig och sin minderårige son vore författningsenligt berättigad, icke kunna tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning.

Statskontoret yttrade, bland annat, att då en så utsträckt ersättnings-skyldighet, som i framställningen avsåges, icke överensstämde med grunderna för lagstiftningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, samt omständigheterna i detta fall icke syntes vara av så särskild beskaffenhet, att icke liknande förhållanden kunde ofta nog inträffa, förefölle det statskontoret för konsekvensernas skull betänkligt att i detta fall bereda högre ersättning än den författningsenliga. Statskontoret funne sig därför böra avstyrka bifall till framställningen.

Genom beslut den 15 augusti 1930 fann *Kungl. Maj:t* änkan Dahlgrens framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit, får utskottet hemställa,

att förevarande motion I:125 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o.

F. d. indelte soldaten Karl Robert Tillbergs änka. I motion II:433 har herr *Johansson* i Bro hemställt, »att riksdagen måtte bevilja soldatänkan Anna Kristina Tillberg, född Andersson, Bro, Sevala, ett årligt understöd av 300 kronor».

Av motionen samt i övrigt tillgängliga handlingar inhämtas, att Karl Robert Tillberg tjänstgjort såsom indelt soldat vid Västmanlands regemente;

att han avled den 17 april 1910;

samt att hans efterlämnade änka Anna Kristina Tillberg, född Andersson, är inemot 74 år gammal och befinner sig i nödställd belägenhet.

Utskottet.

Utskottet veterligt har riksdagen hittills icke medgivit understöd åt efterlevande efter indelt eller f. d. indelt manskap. Vid sådant förhållande och då några skäl av beskaffenhet att i detta fall böra föranleda ett frångående av denna praxis icke blivit förebragta, finner utskottet sig böra avstyrka bifall till nu förevarande motion.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II:433 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Socialdepartementet.

4:o.

Förre fattigvårdskonsulenten Pontus Larssons änka. I likalydande motioner I: 128 av herrar *Sandén* och *Kvarnzelius* samt II: 280 av herrar *Hedlund* i Östersund och *Eriksson* i Falun hemställes, »att änkefru Hilda Larsson, född Jansson, må, räknat från den 1 januari 1934, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å 900 kronor om året».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson var född den 5 oktober 1864 och avlidit den 26 maj 1932;

att han efter att under tiden 1907—1912 hava varit föreståndare för Backa ålderdomshem i Nyed och under tiden 1912—1918 innehaft motsvarande befattning vid Umeå stads ålderdomshem från och med år 1919 förordnades till fattigvårdskonsulent i sjunde distriktet samt från och med den 1 januari 1926 jämväl till barnavårdskonsulent i nämnda distrikt;

att han genom beslut av 1932 års riksdag (bankoutskottets utlåtande nr 30, punkt 46) tillerkändes en årlig pension av 3,984 kronor;

att Larsson vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Hilda Matilda Larsson, född Jansson den 21 augusti 1865, samt sex vuxna barn, av vilka en dotter efterträtt fadern å dennes befattning;

samt att bouppteckningen efter Larsson utvisade en behållning i boet av 1,753 kronor.

I juni 1932 gjorde änkan Larsson framställning hos Kungl. Maj:t om pension. Sedan statskontoret tillstyrkt denna framställning, fann Kungl. Maj:t genom beslut den 4 november 1932 framställningen icke föranleda någon åtgärd.

Över den nu väckta motionen har utskottet inhämtat utlåtande av statskontoret, som hört länsstyrelsen i Kopparbergs län.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har förordat bifall till det i motionen framförda förslaget.

Statskontoret har med hänsyn till omständigheterna i föreliggande fall och då 1930 års riksdag beviljat fattigvårdskonsulenten A. T. E. Gullbergs änka en årlig pension av 900 kronor ansett skäligt, att jämväl Larssons änka, som uppnått en levnadsålder av 68 år, tillerkändes en motsvarande förmån. Mot det föreslagna pensionsbeloppet, 900 kronor, hade statskontoret intet att erinra.

Utskottet anser omständigheterna i förevarande fall vara sådana, att pension av statsmedel bör utgå. Då utskottet i likhet med statskontoret

Utskottet.

icke haft något att erinra mot det i motionen föreslagna pensionsbeloppet, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 128 och II: 280, må medgiva, att förre fattigvårds- och barnavårdskonsulenten Pontus Larssons änka Hilda Matilda Larsson, född Jansson, må från och med den 1 januari 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

IV. Ecklesiastikdepartementet.

5:o.

Stiftssekreteraren Albert Elis Carlgrens efterlevande. I en den 9 februari 1934 dagtecknad proposition nr 113, avseende ecklesiastikdepartementet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till stiftssekreteraren Albert Elis Carlgrens änka Johanna Vilhelmina Carlgren, född Sundin, må, räknat från och med den 1 augusti 1933, från allmänna indragningsstaten utgå pension med belopp, motsvarande skillnaden mellan henne från prästerskapets änke- och pupillkassa tillkommande pension och den pension, till vilken hon varit berättigad, om Carlgren varit i kassan delaktig för ett belopp av 9,540 kronor.

I samband med genomförandet från och med den 1 juli 1928 av den vid samma års riksdag beslutade löneregleringen för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner ersattes de dittillsvarande oreglerade befattningarna såsom konsistorienotarie med befattningar såsom stiftssekreterare, vilka sistnämnda befattningar i lönehänseende hänfördes till någon av lönegraderna B 28, B 27 eller B 24 i löneplanen för ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av förenämnda fråga om lönereglering för befattningshavarna vid domkapitelsexpeditionerna (prop. nr 102) anförde chefen för ecklesiastikdepartementet rörande ordnande av stiftssekreterarnas familjepensionering i huvudsak följande:

På grund av bestämmelserna i reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa den 17 december 1926 (nr 529) vore konsistorienotarier, som före utgången av april 1927 inträtt såsom delägare i kassan, skyldiga att kvarstå i sådan egenskap, varav enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa följde, att de vore utslutna från delaktighet i sistnämnda kassa. Den åter, som efter utgången av april 1927 an-

ställt såsom konsistorienotarie, vore utesluten från delaktighet i prästerskapets änke- och pupillkassa. Härav följde enligt reglementet för civilstaltens änke- och pupillkassa skyldighet att vara delaktig i denna senare kassa.

På grund av nyss åberopade bestämmelser i reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa komme konsistorienotarie, som vore delägare i sistnämnda kassa och i samband med den nya löneregleringen tillträdde befattning såsom stiftssekreterare, alltjämt att tillhöra sagda kassa. Härvid finge han emellertid på grund av bestämmelserna i reglementet bibehållas vid det delaktighetsbelopp oförändrat, som varit för honom gällande omedelbart före den 1 maj 1927. Följaktligen skulle den löneförhöjning för stiftssekreteraren, som den nya löneregleringen innebure, icke medföra någon förbättring i avseende på pensionsförmånerna för hans efterlevande. Dessa skulle därigenom komma i en synnerligen oförmånlig ställning. Någon möjlighet att råda bot härpå genom en ändring av reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa därhän, att stiftssekreterare, som före den 1 maj 1927 vunnit delaktighet i kassan, finge tillgodoräknas ett i förhållande till den förhöjda lönen bestämt högre delaktighetsbelopp, syntes med hänsyn till konsekvenserna icke förefinnas. Å andra sidan kunde det — särskilt i de fall, då vid en stiftssekreterares fränfalle ömmande omständigheter föreläge — icke anses försvarligt, att pensionerna för de efterlevande finge förbliva på samma nivå som före löneregleringen. Någon annan utväg till förbättrande av pensionerna syntes emellertid icke förefinnas än att det i sådant fall finge tagas under övervägande, huruvida icke tilläggspensioner av statsmedel till lämpligt avvägda belopp kunde beviljas.

I anledning av nu återgivna uttalande anförde 1928 års riksdag, att riksdagen funne billighetsskäl tala för att staten trädde hjälpande emellan genom beviljande av tilläggspensioner av statsmedel åt efterlevande till här avsedda stiftssekreterare.

I cirkulär den 22 juni 1928 till samtliga domkapitel m. fl. myndigheter angående ny stat för domkapitlens expeditioner m. m. förklarade Kungl. Maj:t, bland annat, att Kungl. Maj:t ville, efter därom i varje särskilt fall gjord ansökning, framdeles taga under övervägande frågan om utverkande av tilläggspension av statsmedel åt efterlevande till stiftssekreterare, som före den 1 maj 1927 blivit delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa.

Stiftssekreteraren vid Luleå domkapitel Albert Elis Carlgrens änka Johanna Vilhelmina (Mimmi) Carlgren, född Sundin, har under åberopande av innehållet i nyssnämnda cirkulär anhållit om tilläggspension åt sig och makarnas omyndiga dotter Ingegerd (Gerd) Anna Carlgren.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Carlgren var född den 8 juni 1870 och avled den 28 juli 1933;
att han tillträdde befattning såsom konsistorienotarie den 1 april 1904 och befattningen såsom stiftssekreterare (lönegrad B 28) den 1 juli 1928;
att han vid sin död efterlämnade änkan, född den 29 juli 1874, dottern

Lisa Beda, född den 17 april 1911, och dottern Ingegerd (Gerd) Anna, född den 27 december 1913;

samt att behållningen i boet uppgick till omkring 30,000 kronor.

Luleå domkapitel har tillstyrkt den av änkefru Carlgren gjorda ansökningen och därvid anfört, i huvudsak, följande:

Carlgren vore såsom konsistorienotarie och sedermera såsom stiftssekreterare delaktig i prästerskapets änke- och pupillkassa före den 1 maj 1927. Den pension, hans efterlämnade änka och omyndiga dotter komme att erhålla ur nämnda kassa, kunde ej på förhand till beloppet exakt beräknas, enär pensionsbeloppet växlade något år från år. Enligt inhämtad uppgift skulle änkefru Carlgren och den omyndiga dottern under ecklesiastikåret 1932—1933 hava i pension erhållit ett belopp av 1,028 kronor 5 öre, för den händelse de då varit pensionsberättigade. Av nämnda belopp skulle enligt bestämmelserna i kassans reglemente ungefär 240 kronor hava tillfallit dottern. Domkapitlet funne det uppenbart, att dessa belopp icke kunde giva pensionstagarna ens nödortfötgärd bärning och ville i samband härmed framhålla, att änkefru Carlgren vore nära 60 år gammal och svag till hälsan.

Det syntes domkapitlet skäligt, att änkefru Carlgren erhöles så stor tilläggspension av statsmedel, att denna tillsammans med hennes pension från prästerskapets änke- och pupillkassa uppginge till det belopp, 1,750 kronor för år, vartill hennes pension, om mannen varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, skulle hava uppgått enligt sistnämnda kassas reglemente. I enlighet härmed borde tilläggspensionen utgöra omkring 1,000 kronor.

I fråga om dottern Gerd ansåges domkapitlet skäligt, att också hon erhöles tilläggspension av statsmedel, att utgå intill dess hon fyllde 21 år. Då hennes pension, därest Carlgren tillhört civilstatens änke- och pupillkassa, enligt denna kassas reglemente skulle hava uppgått till 700 kronor men hennes årspension från prästerskapets änke- och pupillkassa kunde beräknas endast till omkring 240 kronor, skulle med enahanda beräkning, som domkapitlet ifrågasatt för modern, hennes tilläggspension utgöra 460 kronor för år.

Direktionen för prästerskapets änke- och pupillkassa har i sitt i ärendet avgivna utlåtande erinrat, att Kungl. Maj:t och riksdagen år 1933 (prop. nr 191; riksd. skr. nr 273) tillerkänt änkan efter stiftssekreteraren i Göteborgs stift G. Norström, vilken i likhet med Carlgren kvarstätt i prästerskapets änke- och pupillkassa med för konsistorienotarie gällande delaktighetsbelopp, ävensom makarnas minderåriga barn tilläggspension från allmänna indragningsstaten med belopp, utgörande skillnaden mellan dem från prästerskapets änke- och pupillkassa tillkommande pension och den pension, till vilken de varit berättigade, om Norström varit i kassan delaktig för 9,060 kronor, vilket sistnämnda belopp motsvarade avlöningen i högsta löneklassen å A-ort för befattningshavare i den för stiftssekreterare i Göteborgs stift gällande lönegraden, B 27. Direktionen tillstyrkte, att änkefru Carlgren och hennes omyndiga dotter tillerkändes

tilläggs pension efter samma grunder, som sålunda förut i liknande fall tillämpats.

Statskontoret har under hänvisning till innehållet i förenämnda proposition nr 191 till 1933 års riksdag anført i huvudsak följande:

Med hänsyn till i ärendet meddelade upplysningar ansåge sig statskontoret kunna på enahanda grunder som i det av 1933 års riksdag behandlade likartade ärendet tillstyrka tilläggs pension åt änkefru Carlgren. Visserligen utvisade tillgångarna i dödsboet efter Carlgren en ej oväsentligt större behållning än i det sålunda tidigare behandlade fallet, men det ville dock förefalla statskontoret, som om omständigheterna i detta hänseende jämväl här vore sådana, att tilläggs pension borde kunna beviljas.

Vad däremot beträffade ifrågasatt tilläggs pension åt Carlgrens omynliga dotter Ingegerd Anna Carlgren, kunde statskontoret icke tillstyrka bifall till ansökningsen i denna del. Nämnda dotter vore född den 27 december 1913 och uppnådde sålunda myndighetsåldern under år 1934. Statskontoret ville härvid erinra om 1933 års statsrevisorers uttalande om önskvärdheten av enhetliga grunder för statliga pensionsförmåner till minderåriga barn och i sådant avseende fastställande av en högsta ålder för minderårig till 17 år, över vilken ålder dylik förmån icke borde ifrågakomma. Statskontoret, som anslutit sig till statsrevisorernas berörda uttalande, ansåge, att nämnda åldersgräns borde tillämpas även i fråga om här omhandlade fall av familjepension.

I anslutning härtill har statskontoret hemställt, att änkefru Carlgren måtte, räknat från och med den 1 augusti 1933, från allmänna indragningsstaten komma i åtnjutande av pension med belopp, motsvarande skillnaden mellan henne från prästerskapets änke- och pupillkassa tillkommande pension och den pension, till vilken hon skulle hava varit berättigad, om Carlgren varit i kassan delaktig för ett belopp av 9,540 kronor (= avlöningen i högsta löneklassen å A-ort i den för stiftssekreterare vid Luleå domkapitel gällande lönegraden, B 28).

Departementschefen har för egen del anført följande:

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner jag mig — om ock, på grund av ställningen i boet efter Carlgren, med någon tvekan — böra förorda, att tilläggs pension beviljas änkefru Carlgren. Av skäl, som statskontoret anført, synes däremot utverkande av särskild tilläggs pension åt den ännu omynliga dottern icke böra ifrågakomma.

Tilläggs pensionen åt änkefru Carlgren torde böra bestämmas enligt samma grunder, som tillämpats i det av myndigheterna åberopade, vid 1933 års riksdag behandlade ärendet angående tilläggs pension åt stiftssekreteraren Norströms efterlevande. Vid tillämpning av dessa grunder torde tilläggs pensionen komma att uppgå till omkring 350 kronor för år.

I motion I: 129 har herr *Bergqvist* hemställt, »att riksdagen ville av statsmedel bevilja änkan efter stiftssekreteraren Albert Elis Carlgren Johanna Vilhelmina Carlgren ävensom makarnas omynliga dotter Gerd, tills hon fyllt 21 år, en tilläggs pension motsvarande skillnaden mellan

deras pension från prästerskapets änke- och pupillkassa och den pension de skulle erhållit, därest Carlgren varit delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa, att utgå från och med den 1 augusti 1933».

I motionen framhålles, bland annat, att stiftssekreteraren Carlgren nedlagt ett utomordentligt omfattande och betydande arbete icke blott i kyrkans tjänst utan jämväl på det allmänt samhälleliga och sociala området, framför allt som organisatör och mångårig ledare av arbetsstuguverksamheten i Norrbottens län och såsom en mycket verksam kraft i svenska Röda korsets arbete m. m.

I särskilda av motionären till utskottet överlämnade intyg av, bland andra, landshövdingen i Norrbottens län ävensom åtskilliga förutvarande landshövdingar i länet har vitsordats den utomordentliga insats, Carlgren gjort inom skilda områden för länets utveckling i såväl andligt som materiellt hänseende. Särskilt i betraktande av Carlgrens verksamhet för Norrbottens arbetsstugor syntes det enligt flera av dessa intygsgivares uppfattning vara skäligt, att hans efterlevande av staten bereddes en i möjligaste mån ekonomiskt tryggad ställning.

Utskottet.

Av förut återgivna, i samband med 1928 års lönereglering för domkapitlens expeditioner gjorda uttalanden framgår, att de stiftssekreterare, som i egenskap av konsistorienotarier vunnit delaktighet i prästerskapets änke- och pupillkassa, i familjepensionshänseende blivit försatta i en oförmånlig ställning i förhållande till jämförliga civila tjänst innehavare, i det att de varit förhindrade att vinna någon på löneökningen grundad förhöjning av delaktighetsbeloppet i kassan. Emellertid hava, såsom av berörda uttalanden jämväl framgår, statsmakterna förutsett, att en förhöjning av familjepensionerna skulle, efter prövning i varje särskilt fall, kunna ske med statsmedel. Utskottet delar departementschefens uppfattning, att i detta fall föreligga omständigheter, som motivera en dylik förhöjning. Med hänsyn till den betydande insats, Carlgren i sin verksamhet inom landets nordligaste län gjort särskilt för främjandet av utvecklingen av Norrbottens arbetsstugor, finner utskottet sig emellertid böra föreslå, att tilläggspensionen åt änkefru Carlgren — närmast såsom ett uttryck av erkännande för mannens verksamhet — bestämmes till ett något högre belopp än Kungl. Maj:t föreslagit. I sådant avseende förordar utskottet en pension å 600 kronor för år, att utgå från allmänna indragningsstaten från och med den 1 augusti 1933. Det i motionen framställda förslaget om särskild tilläggspension åt makarnas ännu omyndiga dotter anser utskottet sig däremot på skäl, som statskontoret anfört, icke kunna biträda.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevärande proposition och motionen I: 129, må medgiva, att

stiftssekreteraren Albert Elis Carlgrens änka Johanna Vilhelmina Carlgren, född Sundin, må, räknat från och med den 1 augusti 1933, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka — utöver henne från prästerskapets änke- och pupillkassa tillkommande pension — å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

6:o.

Förre akademiskogvaktaren Carl Gustaf Lindbergs änka. I en den 9 mars 1934 dagtecknad proposition nr 248 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 2, avseende ecklesiastikdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att förre akademiskogvaktaren Carl Gustaf Lindbergs änka Katarina Josefina Lindberg, född Gustafsson, må från och med ingången av år 1933 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindberg var född den 27 april 1855 och avled den 4 maj 1932;

att han från år 1888 intill den 1 oktober 1920, då han avgick med pension, var anställd såsom skogvaktare vid Uppsala universitets skogsförvaltning;

att han vid sin död efterlämnade änkan Katarina Josefina Lindberg, född Gustafsson, vilken är född den 22 december 1860, samt två söner, av vilka den ene, född år 1890, är chaufför och den andre, född år 1898, innehar anställning såsom skogvaktare;

att bouppteckningen efter Lindberg utvisade en behållning av omkring 9,000 kronor;

samt att änkefru Lindberg av de båda sönerna, vilka äro gifta och av vilka den ene har 4 och den andre 3 minderåriga barn, icke kan påräkna ekonomiskt stöd.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o.

Nomadskolinspektören Erik Bergströms efterlevande. I motion I:20 hemställa herr *Björck, Wilhelm*, och herr *Bergqvist*, »att riksdagen måtte medgiva, att nomadskolinspektören E. Bergströms änka och fyra minderåriga barn må, utöver dem författningsenligt tillkommande pensioner från statens pensionsanstalt, från och med den 1 februari 1933 uppbära årliga understöd från allmänna indragningsstaten, änkan, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, med 180 kronor samt vartdera barnet 48 kronor till och med det år, varunder det fyller 18 år.»

Av handlingarna i ärendet framgår,
att Bergström var född år 1888 och avled den 16 januari 1933;
att han år 1919 förordnades till nomadskolinspektör och år 1927 erhöfl konstitutorial å samma befattning;
att han såsom nomadskolinspektör åtnjutit samma löneförmåner som folkskolinspektör samt därutöver ett särskilt arvode å 1,100 kronor;
att han vid sitt frånfälle efterlämnade förutom änkan Elin Gertrud Lovisa Bergström, född Sandstedt år 1890, fyra barn, födda respektive 1915, 1920, 1922 och 1924;
att bouppteckningen utvisar en behållning i boet av 461 kronor men att härutöver den avlidne efterlämnade livförsäkringar å tillhopa 46,038 kronor, till vilka änkan och barnen insatts såsom förmånstagare;
samt att Bergströms efterlevande från statens pensionsanstalt åtnjuta en familjepension av 1,972 kronor.

Med utlåtande den 7 februari 1933 överlämnade skolöverstyrelsen en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri änkan Bergström anhållit om förhöjning av till henne och makarnas fyra minderåriga barn från statens pensionsanstalt författningsenligt utgående pension.

Skolöverstyrelsen anförde, att då Bergströms bortgång kunde anses föranledd eller påskyndad av strapatser, han måst underkasta sig vid utövan- det av sin tjänst, måste överstyrelsen finna fullt billigt, att åtgärder vid- toges för att minska de svårigheter, som genom frånfallet inträtt för hans efterlevande. Anledning härtill syntes överstyrelsen så mycket mera föreligga, som familjepensionsunderlaget fastställts på ett i förhållande till den med tjänsten förenade avlöningen för befattningshavaren rela- tivt ogynnsamt sätt. Bergströms ordinarie avlöningsförmåner, inberäk- nat tillfällig löneförbättring men ej provisorisk avlöningsförbättring och dyrtidstillägg, hade nämligen vid dödstillfället uppgått till 8,900 kronor, medan familjepensionsunderlaget utgjorde 4,300 kronor. Under det att avlöningen överstigit den till folkskolinspektör i motsvarande lönegrad och tjänstgöringsområde utgående med 1,100 kronor, hade familjepensions- underlaget begränsats att utgå med samma belopp som för folkskolinspek-

tör. Med hänsyn till omständigheterna vid Bergströms bortgång syn-
tes det få anses fullt billigt, att familjepensionsunderlaget i detta fall höj-
des med det särskilda arvode, som utgått till Bergström i egenskap av
nomadskolinspektör och alltså beräknas till 5,400 kronor.

Den enligt gällande författning utgående familjepensionen beräkna-
des till 1,972 kronor. Därest pensionunderlaget ökades, på sätt överstyrel-
sen velat ifrågasätta, skulle familjepensionen belöpa sig till 2,346 kronor,
vadan den sammanlagda pensionsförhöjningen för änkan och fyra min-
deråriga barn skulle utgöra 374 kronor.

Till stöd för en dylik förbättring av familjepensionen kunde, utöver de
omständigheter, som överstyrelsen ovan framhållit, jämväl åberopas de
betydelsefulla insatser, som Bergström gjort inom lappväsendet, dels vid
förarbetena för 1919 års renbeteskonvention, dels ock såsom lappfogde i
Västerbottens län.

Statskontoret hemställde i utlåtande, vilket finnes intaget såsom bilaga
till motionen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att no-
madskolinspektören E. Bergströms änka och fyra minderåriga barn må,
utöver dem författningsenligt tillkommande pension från statens pen-
sionsanstalt, från och med den 1 februari 1933 uppbära årliga understöd
från allmänna indragningsstaten, änkan så länge hon förbleve i sitt nuva-
rande änkestånd med 180 kronor samt vart och ett av barnen med 48 kro-
nor till och med det år, varunder barnet fyllde 18 år.

Genom beslut den 15 december 1933 fann *Kungl. Maj:t* ansökningen icke
föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Såsom av utredningen i ärendet framgår äro Bergströms efterlevande i
atnjutande av författningsenlig pension från statens pensionsanstalt till
belopp av 1,972 kronor, å vilken pension dyrtidstillägg utgår med för när-
varande 732 kronor. Att på sätt i motionen ifrågasatts, riksdagen skulle
utöver denna pension bevilja en särskild förmån, kan utskottet för sin del
icke tillstyrka. Med hänsyn till konsekvenserna finner utskottet nämligen
betänkligt, om arvoden av den art som det, vilket Bergström uppburit ut-
över sin ordinarie lön, skulle läggas till grund för beräkning av särskild
familjepensionsförmån utöver det fastställda familjepensionsunderlaget.
På grund av vad som blivit upplyst rörande de efterlevandes ekonomiska
ställning synas några särskilt ömmande omständigheter icke heller före-
ligga. Ärendet har vidare nyligen prövats av Kungl. Maj:t utan att för-
anleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion I: 20 icke må till någon riks-
dagens åtgärd föranleda.

Utskottet.

8:o.

Avlidne läroverksadjunkten Erik Natanael Vätterbergs frånskilda hustru. I motion II:438 hemställer herr *Lundqvist*, »att riksdagen måtte tillerkänna avlidne läroverksadjunkten Erik Wetterbergs hustru i ett föregående gifte ett årligt understöd av 500 kronor».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Vätterberg var född år 1886 och avled den 5 februari 1933;

att han, efter att hava tjänstgjort såsom vikarierande adjunkt vid Umeå högre allmänna läroverk läsåret 1913—1914 och vid Norrköpings högre allmänna läroverk läsåret 1914—1915 samt såsom e. o. lektor vid Ystads högre allmänna läroverk hösten 1915—våren 1921, hösten 1921 utnämndes till ordinarie adjunkt vid Falu högre allmänna läroverk, vilken befattning han innehade till sin död;

att han den 3 december 1910 ingick äktenskap med Frida Nilsson, i vilket äktenskap föddes tre barn, nämligen Tord den 24 januari 1912, Gerd den 3 januari 1917 och Ulla den 1 juni 1924;

att äktenskapsskillnad mellan makarna meddelades den 24 november 1930;

att Vätterberg den 30 juni 1931 ingick nytt äktenskap med lärarinnan vid landstingsseminariet i Falun Anna Ödlund, vilket äktenskap var barnlöst;

att Vätterbergs hustru i andra giftet uppbär utöver sin lön såsom lärarinna jämväl änkepension efter mannen;

samt att pension utgår till ett vart av de omyndiga barnen med 32 kronor för månad jämte därå belöpande dyrtidstillägg.

Utskottet.

Föreliggande motion innefattar förslag om understöd åt avliden befattningshavares frånskilda hustru. Såvitt utskottet har sig bekant, har någon framställning i sådant syfte icke tidigare underställts riksdagen. Enligt utskottets mening kan det icke rimligen ifrågasättas, att staten skulle i fall av denna art träda emellan genom beredande av understöd. En åtgärd i sådan riktning skulle otvivelaktigt kunna medföra synnerligen betänkliga konsekvenser. Utskottet anser sig därför icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:438 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

V. Jordbruksdepartementet.

9:o.

E. o. preparatorn Gustaf Napoleon Larssons efterlevande. I motion I: 58 hemställer herr *Wahlmark*, »att riksdagen måtte bevilja en årlig pension åt preparatorn Gustaf Napoleon Larssons änka Blenda Ella Hulda Isabella Larsson ävensom uppfostringsbidrag åt makarnas barn Harriet Ulla Britta och Maud Blenda Monika, räknat från den 22 mars 1933, samt att, med hänsyn till familjens nödställda belägenhet, pensionsbeloppet och uppfostringsbidragen ej må beräknas lägre än vad som skolat utgå, därest Larssons befattning varit av ordinarie natur».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson, som var född den 12 juni 1892, avled den 21 mars 1933;

att han, efter att under åren 1908—1916 hava tjänstgjort såsom vaktmästarebiträde vid Uppsala universitets kemiska institutioner och under åren 1914—1917 såsom laboratoriebiträde vid de av sedermera professorn Sven Odén med statsanslag bedrivna jordartsundersökningarna vid universitetets kemiska laboratorium, sedan den 1 januari 1918 varit anställd såsom preparator vid Sveriges geologiska undersökning, vilken befattning hänförts till 10:e lönegraden för e. o. befattningshavare;

att han vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Blenda Ella Hulda Isabella Larsson, född Wetterlind, vilken är född den 14 mars 1905, samt två barn, Harriet Ulla Britta, född den 13 december 1924, och Maud Blenda Monika, född den 6 februari 1930;

att ankans arbetsförmåga enligt läkarintyg är på grund av sjuklighet för framtiden i högsta grad (75 procent) nedsatt;

samt att behållningen i boet utgjorde 448 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 april 1933 hemställde *Sveriges geologiska undersökning*, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja en årlig pension åt änkan Larsson ävensom uppfostringsbidrag åt makarnas båda barn. Med hänsyn till familjens nödställda belägenhet föreslog undersökningen, att pensionsbeloppet och uppfostringsbidragen ej måtte beräknas lägre än vad som skolat utgå, därest Larssons befattning varit av ordinarie natur.

Statskontoret hemställde med hänsyn till föreliggande omständigheter, att Kungl. Maj:t måtte bevilja dels pension till årligt belopp av 444 kronor åt änkan, dels ock uppfostringsbidrag till årligt belopp av 180 kronor åt vardera av barnen att utgå från allmänna indragningsstaten från och med den 1 april 1933, för änkan så länge hon levde ogift, samt för vardera barnet intill utgången av det kalenderår, under vilket barnet uppnådde 18 års ålder.

Genom beslut den 30 juni 1933 biföll *Kungl. Maj:t* statskontorets hemställan, i vad den avsåg pension åt änkan.

Utskottet.

Utskottet, som icke anser sig kunna tillstyrka beredande av ytterligare pensionsförmån åt e. o. preparatorn Larssons änka, finner med hänsyn till de ömmande omständigheterna i föreliggande fall skäligt, att vartdera av makarnas två minderåriga barn beviljas uppfostringsbidrag till belopp av 120 kronor årligen, att utgå från och med den 1 april 1933 intill utgången av det kalenderår, varunder barnet uppnår 18 års ålder.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:58, må medgiva, att vartdera av e. o. preparatorn Gustaf Napoleon Larssons och hans efterlämnade änka Blenda Ella Hilda Isabella Larssons, född Wetterlind, minderåriga barn Harriet Ulla Britta och Maud Blenda Monika må från och med den 1 april 1933 till och med utgången av det kalenderår, varunder barnet uppnår 18 års ålder, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 120 kronor.

10:o.

Domänintendenten Anders Richard Carlsons efterlevande. I motion II:267 hemställer herr *Gustafson* i Kasenberg, »att riksdagen måtte medgiva att domänintendenten Anders Richard Carlsons änka, Sigrid Maria Carlson, född Enhus, och makarnas två minderåriga barn Carl Allvar och Sigrid Margareta må från och med den 1 februari 1934 uppbära, änkan en årlig pension av 413 kronor under återstående livstiden, så länge hon förblir änka, samt vartdera barnet ett årligt uppfostringsbidrag å 102 kronor till och med utgången av det kalenderår, under vilket barnet uppnår 18 års ålder».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Carlson var född den 27 augusti 1872 och avled den 8 maj 1930;

att han från och med år 1905 var förordnad såsom domänintendent i Älvsborgs län samt från och med år 1916 jämväl i Värmlands län;

att han i sådan egenskap åtnjöt arvode, vilket från och med år 1919 utgick med 4,000 kronor för år;

att Carlson såsom närmaste anhöriga efterlämnade änkan Sigrid Maria Carlson, född Enhus den 31 oktober 1880, samt sex barn, födda respektive åren 1910, 1912, 1913, 1914, 1917 och 1920;

att bouppteckningen efter Carlson utvisade en behållning av 19,932 kronor 45 öre;

att bland skulderna i boet upptagits en änkans fordran å 4,000 kronor;
att Carlson jämte sin domänintendentsbefattning innehaft anställning såsom skattmästare i Älvsborgs läns norra hushållningssällskaps egna-hemsnämnd och att av denna anledning hans änka och barn från statens pensionsanstalt åtnjuta familjepension, som under år 1933 uppgick, oberäknat dyrtidstillägg, till 997 kronor 90 öre, därav 587 kronor utgöra änkepension.

I skrivelse till domänstyrelsen den 20 augusti 1930 hemställde *länsstyrelsen i Älvsborgs län*, att domänstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för utverkande åt änkefru Carlson och hennes barn av pension.

I skrivelse till Kungl. Maj:t, vilken skrivelse refererats i motionen, tillstyrkte *domänstyrelsen* på anförda skäl en årlig pension åt änkan Carlson av 413 kronor samt uppfostringsbidrag åt makarnas fyra minderåriga barn å sammanlagt 288 kronor, motsvarande 72 kronor åt vart och ett av dem.

I häröver avgivet utlåtande anförde *statskontoret* följande.

»Om man till en början alldeles bortser från den omständigheten, att avlidne domänintendenten Carlsons efterlämnade familj åtnjuter pension från statens pensionsanstalt, och undersöker, huruvida och till vilka belopp änka och barn med hänsyn till förhållandena i övrigt skulle kunna hava utsikt erhålla pension av statsmedel, så vill det synas, som om, ehuru dödsboet kan beräknas utvisa en reell behållning av inemot 24,000 kronor, pensioner av statsmedel likväl skulle kunnat utverkas, och torde beloppet i sådant fall hava kommit att utgöra 600 kronor för änkan och 120 kronor för vart och ett av de fyra yngsta barnen intill utgången av året, då 18-årsåldern uppnåddes. Under första tiden hade alltså familjen haft tillsammans 1,080 kronor, oberäknat dyrtidstillägg.

Nu är emellertid familjen redan i åtnjutande av pension från statens pensionsanstalt till belopp, som under den närmaste tiden kommer att utgöra tillhopa 1,115 kronor 30 öre, därav 587 kronor belöpa på änkan. Vid sådant förhållande och då det här gäller att pröva, huruvida pension av statsmedel bör till följd av ömmande omständigheter utverkas, synes det statskontoret, som om anledning icke skulle föreligga att i detta fall söka bereda ytterligare pensionsförmån.»

Genom beslut den 13 februari 1931 fann *Kungl. Maj:t* ifrågavarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I anledning av sedermera gjord underdånig framställning om beviljande av tillfälligt understöd tillerkändes domänintendenten Carlsons änka genom beslut av Kungl. Maj:t den 24 september 1931 en gratifikation av 1,000 kronor.

Sedan ansökning ånyo ingivits om beviljande av gratifikation för år 1932, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 7 oktober 1932, att framställningen icke föranledde någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att riksdagen i vissa fall beviljat änka efter domänintendent årlig pension av 600 kronor. Då domänintendenten Carlsons änka och omyndiga barn emellertid redan från statens pensionsanstalt åtnjuta pension, varav änkans del utgör inemot 600 kronor, anser utskottet i likhet med statskontoret, att anledning i detta fall icke föreligger att bereda ytterligare pensionsförmån, så mycket mindre som behållningen i boet uppgår till ett jämförelsevis högt belopp.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II:267 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

11:o.

Snickeriarbetaren Johan David Johanssons efterlevande. I motion II:432 hemställer herr *Magnusson* i Skövde, »att till snickeriarbetaren Johan David Johanssons efterlevande utbetalas ett engångsunderstöd av 2,000 kronor att utgå efter de grunder Kungl. Maj:t kan finna skäligt att närmare bestämma».

Av handlingarna i ärendet framgår,

att Johansson var född år 1895 och avled den 30 oktober 1933;

att han efter kallelse av kronobetjäningen i orten under tiden 25—26 juni 1933 deltog i släckning av mossbrand å Jula mosse mellan Moholm och Mariestad;

att han, som under tiden 19 augusti—26 oktober 1933 vårdades å Lidköpings lasarett för sjukdom i lymfkörtelsystemet (Lymphogranulomatosis, Hodgkin-Sternberg), enligt läkarintyg, avled i denna sjukdom;

att enligt läkarintyg det måste anses osannolikt, att deltagandet i släckningsarbetet varit orsaken till hans sjukdom, under det att intet motsade antagandet, att de ansträngningar, för vilka Johansson utsattes under släckningsarbetet, kunde ha »manifesterat eller på annat sätt ogynnsamt påverkat den sjukdom, av vilken han vid läkarundersökning i juli 1933 visade sig vara angripen och vilken han sannolikt tidigare och på annat sätt ådragit sig»;

att Johansson vid sitt frånfälle efterlämnade, utom änkan Märta Maria Johansson, 3 omyndiga barn, födda respektive åren 1921, 1922 och 1931;

att enligt bouppteckning boet utvisade en behållning av omkring 4,297 kronor, därav en lägenhet med ett taxeringsvärde av 3,200 kronor;

att, sedan anmälan till riksförsäkringsanstalten ingivits, att Johansson skadats till följd av olycksfall i arbete med släckning av skogsbrand, anstalten genom beslut den 19 september 1933 förklarat att, då Johansson vid olyckstillfället icke kunde anses hava mot avlöning använts till arbete för

annans räkning, ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete icke skulle av anstalten utgivas i anledning av olycksfallet;

samt att försäkringsrådet, varest besvär anförts, genom utslag den 24 november 1933 ej funnit skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtande av statskontoret, som hört länsstyrelsen i Skaraborgs län.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har anfört följande:

»Den i motionen omförmälta mossbranden, som utbröt den 24 juni 1933, blev i följd av då rådande stark blåst av synnerligt stor omfattning och berörde åtskilliga socknar, bland annat Hjälstads socken. För eldens släckande och vakthållning vid brandplatsen anlätades såväl talrik militär personal, särskilt under de första branddagarna, som ett stort antal släckningsskyldiga från orten. Släckningsskyldiga från orten sammankallades under tiden till och med den 2 juli 1933 på övligt sätt genom brandfogdarna och kronobetjäningen i orten, under det att för den vakthållning, som sedermera till och med den 24 i sistnämnda månad erfordrades, tillhandahölls manskap genom arbetslöshetskommittéerna i Fägre, Trästena och Svenneby kommuner. Enligt vad här tillgängliga handlingar utvisa, deltog snickeriarbetaren Johansson i släcknings- och vakthållningsarbetet under två dagar, sannolikt den 25 och 26 juni. Av vederbörande landsfiskals yttrande framgår, att Johansson icke under släckningen arbetat mera än någon annan av de i arbetet deltagande. Någon ersättning eller särskild belöning till Johansson för hans medverkan vid släckningen har ej av länsstyrelsen utanordnats. Det sammanlagda beloppet av härifrån utbetalta ersättningar för eldens släckning har emellertid uppgått till 1,544 kronor 35 öre.

Såvitt det i ärendet åberopade läkarintyget utmärker, kan Johanssons deltagande i släckningsarbetet icke anses hava varit orsaken till den sjukdom, på grund av vilken han avlidit, utan har Johansson sannolikt på annat sätt ådragit sig ifrågavarande sjukdom. Vid sådant förhållande anser länsstyrelsen, som visserligen finner Johanssons efterlämnade familjs förhållanden behjärtansvärda, likväl icke tillräckliga skäl föreligga för att staten skulle påtaga sig något ekonomiskt ansvar till följd av Johanssons död. Länsstyrelsen anser sig fördenskull och med hänsyn jämväl till de omfattande konsekvenser, ett beslut i enlighet med motionärens hemställan skulle medföra, icke kunna tillstyrka bifall till motionen.»

Statskontoret har anfört följande.

I lagen den 14 oktober 1914 (nr 281) om förekommande och släckning av skogseld hade närmare reglerats skyldigheten att deltaga i släckning av skogseld samt rätten att av statsmedel erhålla ersättning därför. I motiven till berörda lag hade framhållits, att arbetet med släckningen av skogseld finge uppfattas såsom en allmän medborgerlig plikt, som icke utan vidare borde grunda rätt till anspråk på ersättning. Det ansåges emellertid med rättvisa och billighet förenat, att, då arbetet med släckningen varit i väsentlig grad betungande eller eljest särskilda omständigheter föreläge, ersättning eller särskild belöning utbetalades liksom även att ersättning lämnades för under släckningsarbetet liden skada, exempelvis förstörelse av klädespersedlar och redskap. Såsom exempel på »sär-

skilda omständigheter» hade i motiven till lagen anförts sådana fall, då personer, som icke vore släckningsskyldiga, biträdd, då mindre bemedlade genom deltagande i släckningsarbete gått miste om arbetsförtjänst eller då släckningsmanskap visat prov på särskilt nit och rådighet etc. Att stadga en ovillkorlig rätt till ersättning eller belöning under angivna förutsättningar hade emellertid förklarats icke lämpligt, utan överlämnades åt vederbörande länsstyrelse att i varje särskilt fall pröva och avgöra, huruvida ersättning eller belöning borde utgå eller ej.

Några ytterligare kostnader i samband med släckning av skogseld utöver vad nu omförmäls hade staten icke ansetts bära bestrida. Det syns ock statskontoret uteslutet, att, på sätt i motionen avsåges, staten skulle åtaga sig att lämna sådan ekonomisk hjälp som den, varom nu vore fråga. Såsom förutsättning för beviljande av pension eller understöd av statsmedel åt änka eller efterlevande minderåriga barn borde såsom hittills alltjämt gälla, att familjefadern varit anställd i statens tjänst eller uppburit statspension. Då något sådant förhållande i detta fall icke förelåge, finge statskontoret, i likhet med länsstyrelsen i Skaraborgs län, avstyrka bifall till motionen.

Utskottet.

På skäl, som av länsstyrelsen i Skaraborgs län och statskontoret i ärendet anförts, avstyrker utskottet åtgärd i anledning av den väckta motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:432 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

B. Affärsdrivande verks medel.

I. Telegrafverkets medel.

12:o.

Förre tillförordnade föreståndaren för Vara telegrafstation Charles Frithiof Julius Nordströms änka. I en den 9 mars 1934 dagtecknad proposition nr 248 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 3 föreslagit riksdagen medgiva, att förre tillförordnade föreståndaren för Vara telegrafstation Charles Frithiof Julius Nordströms änka Stina Maja Nordström, född Gustafsson, må från och med den 1 juli 1933 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 720 kronor, att utgå av telegrafverkets medel.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nordström var född den 6 april 1848 och avled den 30 juni 1933;

att han, då han efter 57-årig anställning hos telegrafverket avgick ur tjänst, av 1915 års riksdag beviljades pension till belopp av 2,000 kronor för år, att utgå av telegrafverkets medel;

att Nordström vid sin död efterlämnade änkan Stina Maja Nordström, född Gustafsson, vilken är född den 5 juli 1862, samt sju till myndig ålder komna barn, nämligen två söner och fem döttrar, av vilka senare två äro gifta och tre ogifta;

att bouppteckningen efter Nordström utvisar en behållning av omkring 3,600 kronor, varav 2,000 kronor fordran hos äldste sonen;

att Nordströms änka är i avsaknad av inkomster och ej kan försörja sig själv;

samt att barnen icke kunna bidra till moderns försörjning.

Utskottet får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

13:o.

Änkan Elin Sofia Fors' adoptivdotter Anna Ulrika. I motion II:444 hemställer fru *Gustafson*, »att riksdagen må besluta, att av telegrafverkets medel må utgå livränta till Anna Ulrika Eriksson enligt grunderna i lagen om försäkring för olycksfall i arbetet utan hinder därav, att den inlämnade ansökan om adoption icke hunnit slutbehandlas vid fosterfaderns Erik Axel Fors' den 11 september 1933 timade frånfälle».

Av handlingarna inhämtas,

att reparatören vid telegrafverket Erik Axel Fors var född den 4 april 1886 och den 11 september 1933 avlidit i sviter av ett honom den 7 i samma månad under arbete för telegrafverkets räkning övergånget olycksfall;

att han vid sin död efterlämnade änkan Elin Sofia Fors, född Johansson;

att enligt bouppteckningen boet utvisar en behållning av 1,211 kronor 50 öre;

att änkan Fors från telegrafverkets änke- och pupillkassa uppbär en årlig pension av 660 kronor samt dessutom av telegrafverkets medel en årlig livränta å 750 kronor i enlighet med bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

att, sedan makarna Fors till Stockholms rådhusrätt ingivit en den 4 augusti 1933 dagtecknad ansökan att få adoptera flickan Anna Ulrika, född den 1 juni 1923 och dotter till skogvaktaren Per Erik Eriksson och dennes avlidna hustru Hilma Ottilia Eriksson, född Fors, vilken ansökan efter Fors' död vidhållits av hans änka, rådhusrätten genom beslut den 21 september 1933 lämnat tillstånd till ifrågavarande adoption;

samt att riks försäkringsanstalten, i anledning av därom av änkan Fors gjord framställning, funnit livränta icke kunna utgå till barnet Anna Ulrika, då detsamma icke blivit adopterat före olycksfallet.

Utskottet.

Med hänsyn till att ansökan om adoption ingivits redan innan Fors drabbades av det olycksfall, som medförde hans död, finner utskottet billigt, att åtgärd vidtages i motionens syfte. Därest adoptionen kommit till stånd före olycksfallet, hade jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete i ersättning till adoptivbarnet skolat utgå en årlig livränta från dödsfallet, till dess barnet uppnått 16 års ålder, till ett belopp av 500 kronor. I överensstämmelse med vad tidigare i liknande fall ägt rum tillstyrker utskottet, att ersättning beredes barnet i form av ett årligt understöd å samma belopp att utgå under nyss angivna tid. Understödet, varå dyrtidstillägg ej bör beräknas, torde i likhet med den till Fors' änka utgående livräntan böra bestridas av telegrafverkets medel.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 444, må medgiva, att änkan Elin Sofia Fors', född Johansson, adoptivdotter Anna Ulrika må från och med den 12 september 1933, till dess hon uppnått 16 års ålder, av telegrafverkets medel uppbära ett årligt understöd av 500 kronor, utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

14:o.

Telefonarbetaren Oskar Holmbergs efterlevande. I motion II: 125 har herr *Paulsen* hemställt, »att riksdagen måtte besluta tilldela änkan Anna Elisabet Holmberg i Arlöv, Burlöv socken, Malmöhus län, jämte hennes minderåriga barn, ett årligt understöd av 500 kronor».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Holmberg var född den 24 januari 1897 och avled den 3 september 1925;

att han varit anställd såsom linjearbetare i telegrafverkets tjänst från och med den 29 juni 1916 intill sin död eller under en tid av något över 9 år;

att han efterlämnat förutom änka, Anna Elisabet Holmberg, född Nils-son den 27 september 1893 och alltså 40 år gammal, två minderåriga barn, födda respektive den 17 augusti 1916 och den 28 mars 1925;

att änkan Holmberg enligt läkarintyg på grund av kronisk ledgångs-reumatism under förhandenvarande omständigheter icke kan utföra något nämnvärt arbete;

samt att hon är medellös och åtnjuter fattigvårdsunderstöd med 20 kronor för månad jämte förmån av fritt bränsle.

Av handlingarna inhämtas vidare, att framställning ingivits till Kungl. Maj:t om understöd åt Holmbergs efterlevande. I avgivet utlåtande i ärendet anförde *statskontoret*, bland annat, att förhållandena i förevarande fall enligt statskontorets mening icke syntes vara sådana, att understöd i ena eller andra formen kunde tillstyrkas, enär vederbörande omhändertagits av den kommunala fattigvården.

Genom beslut den 30 juni 1933 fann *Kungl. Maj:t* icke skäl bevilja understöd åt Holmbergs efterlevande.

Av utredningen i ärendet framgår, att telefonarbetaren Holmberg varit anställd i telegrafverkets tjänst under en tid av allenast något över 9 år samt att änkan Holmberg endast är 40 år gammal. Vid sådant förhållande och på grund av övriga i ärendet föreliggande omständigheter har utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka beviljande av understöd i förevarande fall, särskilt som fråga härom nyligen prövats av Kungl. Maj:t utan att föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:125 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Trafikmedel.

15:o.

Förre tågmästaren August Karlssons änka. I motion I:15 har herr *Wahlmark* hemställt, »att riksdagen måtte bevilja tågmästaren August Karlssons änka, Maria Adolfina Karlsson, ett årligt understöd av belopp som med hänsyn till Karlssons långa anställningstid och övriga omständigheter kan anses skäligt».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Karlsson, som var född den 8 oktober 1857, efter föregående extra anställning vid statens järnvägar antogs till ordinarie stationskarl den 1 juli 1877, befordrades till packmästare den 1 januari 1889 och till tågmästare den 1 maj 1899;

att han erhållit avsked ur statens järnvägars tjänst med pension den 1 november 1920;

att han varit delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa från tiden för sitt ordinarieblivande till utgången av mars 1914, då han utträdde ur kassan, enär han blivit änklings och icke hade barn under 18 år;

att han ingick nytt äktenskap den 1 april 1917 men då underlät att begagna honom tillkommande rätt att återinträda i kassan;

att han i sådant fall haft att till kassan erlægga dels en tilläggsavgift en gång för alla av 149 kronor 36 öre, dels ock oguldna årsavgifter, vilka för tiden till hans avgång ur tjänsten jämte ränta beräknats till 645 kronor 14 öre och vilka han kunnat erlægga genom månatliga avbetalningar;

att Karlsson avlidit den 2 oktober 1922, efterlämnande änkan Maria Adolfina Karlsson, född Mellqvist, vilken är född den 1 september 1869;

samt att änkan är medellös.

Frågan om pensionering av änkan Karlsson var föremål för behandling av 1925 års riksdag i anledning av en då i ämnet väckt motion.

Över denna motion inhämtade bankoutskottet utlåtande av *järnvägsstyrelsen*, som anförde bland annat följande:

Det måste givetvis vara ägnat att ingiva stora betänkligheter att av statsmedel hålla efterlevande mer eller mindre skadelösa för vad de kommit att bli lidande därigenom att anhöriga underlåtit till buds stående och av staten själv anvisade åtgärder till deras trygghet; och synes det styrelsen uppenbart, att i fall av nu föreliggande karaktär, som ju i motsats till de fall, då vederbörande aldrig varit delägare i änke- och pupillkassan, kunna befaras ständigt återkomma, alldeles särskilda skäl måste — jämte trängande behov — krävas för att staten skall äga fog för att träda hjälpende emellan och sålunda bortse från den risk, som föreligger därutinnan att den i tjänst varande personalen genom en dylik åtgärd kan bli mindre benägen att på ovan angivna sätt sörja för sina efterlevande. Styrelsen anser alltså, att en om än aldrig så lång tjänstetid icke i och för sig kan betraktas som tillfyllest, ehuru den givetvis är ett oundgängligt villkor för att understöd skall kunna ifrågakomma.

Visserligen hava tidigare årliga understöd tillerkänts ett antal änkor, vilka i så måtto intaga samma ställning som änkan Karlsson, att deras män, som vid fyllda 50 år eller därefter, så snart de upphört att äga pensionsberättigade anhöriga, utträtt ur änke- och pupillkassan, ingått äktenskap med dem efter det de uppnått 50 års ålder utan att vidtaga åtgärder för tillförsäkrande åt dem av delägar rätt i kassan, men förelågo i dessa fall alldeles särskilda skäl, som kunde antagas neutralisera ovanberörda skadliga verkningar för den i tjänst varande personalens vidkommande, nämligen *dels* att de befattningshavare, vars änkor det här gällde, haft sin tjänstetid förlagd till tider, då den respektive personalkategori tillkommande avlöningen varit så låg, att denna omständighet kunde antagas hava utgjort åtminstone en bidragande orsak till mannens underlåtenhet att trygga sina efterlevande, *dels ock* att tilläggsavgifterna för förvärvande av förnyad delägar rätt i änke- och pupillkassan skulle för dessa befattningshavare uppgått till vida högre belopp än som för närvarande tillämpas.

För änkan Karlssons vidkommande föreligga emellertid inga dylika skäl. Hennes man har fått vara med om de senare tidernas för den lägre statsbanepersonalen i lönehänseende gynnsamma konjunkturer, och det belopp, han behövt utgeva för hustruns trygghet genom delägar skap i änke- och pupillkassan, är så obetydligt att det icke bort bereda honom några svårigheter att uppbringa detsamma, i synnerhet som särskilda lättnader pläga medgivas för beloppets betalande.

Med hänsyn till det anförda finner sig styrelsen icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

Avstyrkt av bankoutskottet (utlåtande nr 29, punkt 10), föranledde motionen icke någon riksdagens åtgärd.

Då i den nu föreliggande motionen icke anförts några omständigheter, som icke vid ärendets tidigare prövning varit kända, synes anledning icke förefinnas att frångå den enligt utskottets mening välgrundade ståndpunkt, som riksdagen vid frågans behandling år 1925 intagit. På grund härav får utskottet, under åberopande av vad järnvägsstyrelsen i sitt ovan intagna yttrande anfört, hemställa,

Utskottet.

att förevarande motion I: 15 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

16:o.

Förre stationsmästaren Carl Wilhelm Willborgs änka. I motion II: 20 har herr *Arne* mark hemställt, »att riksdagen måtte tillerkänna stationsmästaren Carl Wilhelm Willborgs änka Anna Elisabet Willborg ett årligt understöd av 444 kronor».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Willborg, som var född den 5 mars 1861, antogs i statens järnvägars tjänst 1874, erhöll ordinarie befattning den 1 oktober 1880, befordrades till kontorist den 1 januari 1892, till stationsmästare av klass 6 den 1 juni 1899 och till stationsmästare av klass 5 den 1 november 1919;

att han erhöll avsked med pension den 1 november 1922 efter en tjänstetid av 48 år;

att Willborg avled den 6 december 1931, efterlämnande änkan Anna Elisabet Willborg, född Hultin, vilken är född den 22 oktober 1877;

samt att änkan är medellös.

Vidare inhämtas av handlingarna,

att Willborg varit delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa från tiden för sitt ordinarieblivande till och med november 1915, då han utträdde ur kassan, enär han då saknade pensionsberättigade anhöriga;

att han ingick äktenskap med den nu efterlevande änkan den 30 december 1915 vid en ålder av nära 54 år;

samt att han ägt rätt att mot erläggande av en tilläggsavgift av 408 kronor 42 öre grundlägga pensionsrätt i kassan för sin änka men att han underlåtit att göra detta, i följd varav änkan icke äger åtnjuta pension från kassan.

Änkan Willborg gjorde i januari 1933 hos Kungl. Maj:t framställning om pension. I yttrande över denna framställning meddelade *direktionen*

för statens järnvägars änke- och pupillkassa, att Willborg i december 1915 hos direktionen ansökt om delägar rätt i kassan men att han sedermera anmält, att han icke önskade begagna sig av direktionens medgivande att på vissa villkor erhålla sådan rätt. Med hänsyn härtill och till de betänkliga konsekvenser, som ett bifall till änkan Willborgs framställning skulle medföra, hemställde direktionen, att framställningen måtte lämnas utan avseende.

Genom beslut den 14 juli 1933 fann *Kungl. Maj:t* framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit får utskottet avstyrka bifall till den föreliggande motionen och alltså hemställa,

att förevarande motion II: 20 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

17:o.

Förre byggnadskamreraren vid statens järnvägsbyggnader Carl Johan Lindegréns änka. I motion II: 21 har herr *Arne mark* hemställt, »att riksdagen måtte bevilja byggnadskamreraren Carl Johan Lindegréns änka Anna Adèle Lindegrén ett årligt understöd av 500 kronor».

Av motionen samt i övrigt tillgängliga handlingar inhämtas, att Lindegrén, som var född den 8 februari 1862, anställdes vid statsbanebyggnaderna i Norrland år 1887 och tjänstgjorde såväl där som sedermera vid Stockholms bangårdsombyggnader ävensom å järnvägsstyrelsens byggnadsbyrå till utgången av augusti 1929, då han avgick med pension efter en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av nära 37 1/2 år;

att han avled den 29 juli 1930, efterlämnande förutom änkan Anna Adelaide Lindegrén, född Öqvist, vilken är född den 12 juli 1865, två vuxna barn, en son och en dotter;

att bouppteckningen efter Lindegrén utvisar en behållning av 2,873 kronor;

att änkan icke åtnjuter pension från statens järnvägars änke- och pupillkassa, när mannen såsom tjänsteman vid statens järnvägsbyggnader icke kunnat vinna delaktighet i kassan;

samt att barnen icke i nämnvärd mån kunna bidra till moderns uppehälle.

Utskottet. Utskottet vill erinra, att pensionering med statsmedel av efterlevande till tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader hittills förekommit endast i enstaka undantagsfall. Nämnade tjänstemän åtnjuta nämligen i form av högre avlöning än motsvarande tjänstemän vid statens trafikerade järnvägar ersättning för att de ej äga medlemskap i statens järnvägars änke-

och pupillkassa och hava därigenom satts i tillfälle att exempelvis genom försäkringar skydda sina efterlevande. Enligt de av 1930 års riksdag godkända allmänna grunderna för beviljande av understöd åt vissa statsanställda skola från dylikt understöd i allmänhet vara uteslutna sådana anställningshavare, bland dem tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader, för vilka genom högre löneförmåner särskild kompensation beretts för frånvaron av ordnad familjepensionering. Enligt utskottets mening bör undantag från nu angivna regel endast ske för sådana fall, där alldeles särskilda omständigheter äro för handen. Några sådana omständigheter torde icke kunna sägas föreligga i nu förevarande fall. Med hänsyn härtill och då utskottet befarar, att ett bifall till motionen skulle kunna medföra vittgående konsekvenser, har utskottet funnit sig böra hemställa om avslag å motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II: 21 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

18:o.

Extra matrosen Axel Anderssons änka. I motion II: 56 hemställer herr *Lovén*, »att riksdagen ville besluta, att änkan Emma Andersson i Trälleborg tillerkännes ett årligt understöd av 600 kronor att utgå av statens järnvägars trafikmedel från och med den 1 januari 1934, så länge hon lever i sitt nuvarande änkestånd».

Av utredningen i ärendet inhämtas

att extra matrosen å statens järnvägars ångfärja »Drottning Viktoria» Axel Andersson var född den 11 september 1872 och avled den 25 december 1910;

att han den 18 juni 1909 antogs i tillfällig tjänst och den 1 april 1910 i extra ordinarie tjänst såsom matros å ångfärjan »Drottning Viktoria»;

att han under inställelse till tjänstgöring å ångfärjan omkom genom drunkning;

samt att han vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Emma Andersson, född Nilsson, den 25 februari 1885, samt två söner, födda respektive 1902 och 1907.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtande av statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen och riksförsäkringsanstalten.

Järnvägsstyrelsen, som funnit, att Emma Andersson icke vore berättigad att enligt 1901 års olycksfallsersättningslag utbekomma någon ersättning i anledning av det i motionen omförmälda olycksfallet, har ansett billighetsskäl tala för att något understöd tilldelas änkan Andersson.

Styrelsen har ansett sig böra tillstyrka, att motionen måtte på det sätt bifallas, att understöd tillerkännes änkan med ett årligt belopp av 270 kronor, motsvarande vad som skulle utgått i livränta jämlikt nyssnämnda lag jämte å dylik livränta medgiven tilläggsersättning, utan rätt att därå uppbära dyrtidstillägg.

Riksförsäkringsanstalten har anfört följande:

Det i handlingarna omförmälda olycksfallet den 25 december 1910, vid vilket Emma Anderssons man extra matrosen å ångfärjan 'Drottning Viktoria' Axel Andersson ljöt döden, torde, såvitt av de remitterade handlingarna kan bedömas, vara att anse som olycksfall i arbete enligt den då gällande lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete. Ersättning på grund av olycksfallet torde därför hava kunnat utgå, om anspråk därpå framstälts inom i 13 § av lagen föreskriven tid av 2 år.

Den ersättning, som skulle utgått enligt omförmälda lag, skulle jämlikt 4 § i lagen utgjorts av dels begravningshjälp med 60 kronor, dels årliga livräntor, till änkan Andersson med 120 kronor från dödsfallet så länge hon levt ogift och till vart och ett av hennes två minderåriga barn, födda respektive den 27 november 1902 och den 6 februari 1907, med 60 kronor från dödsfallet intill en uppnådd ålder av 15 år. Livräntorna skulle jämlikt kungörelserna den 28 juni 1918 (nr 522) och den 10 juni 1921 (nr 410) angående förhöjning av vissa till i statens tjänst skadade arbetare med flera av statsmedel utgående livräntor m. m. utgått med förhöjda belopp, från och med år 1918 till änkan med 210 kronor och till det barn, som då ännu ej fyllt 15 år, med 105 kronor och från och med år 1921 till änkan med 270 kronor och till samma barn med 135 kronor.

Statskontoret har framhållit, att i betraktande av den långa tid, som förflutit sedan mannens frånfälle, det syntes statskontoret i viss mån tveksamt, huruvida understöd borde beredas änkan. Med hänsyn emellertid till föreliggande omständigheter ville statskontoret icke motsätta sig att, på sätt av järnvägsstyrelsen föreslagits, änkan Andersson tilldelades ett årligt understöd, motsvarande vad hon skulle hava bekommit i livränta jämlikt 1901 års lag jämte å dylik livränta sedermera medgiven tilläggsersättning, eller tillhopa 270 kronor, utan rätt att därå uppbära dyrtidstillägg.

Utskottet.

I likhet med järnvägsstyrelsen finner utskottet billighetsskäl tala för att något understöd tilldelas änkan Andersson. Med hänsyn till föreliggande omständigheter anser utskottet sig böra tillstyrka, att understödet gives formen av en årlig pension och fastställs till något högre belopp än det av myndigheterna ifrågasatta eller till 384 kronor för år.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av motionen II: 56, må medgiva, att extra matrosen Axel Anderssons änka Emma Andersson, född Nilsson, må från och med den 1 ja-

nuari 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, av trafikmedel uppbära en årlig pension av 384 kronor.

19:o.

E. o. verkstadsmästaren vid statens järnvägar Nils Ljungströms änka.
I motion II:117 hemställer herr *Lovén*, »att riksdagen måtte besluta att ett årligt understöd av 600 kronor skall ur statens järnvägars trafikmedel utgå till änkan Amanda Elisabet Ljungström, så länge hon lever i sitt nuvarande änkestånd».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,
att Nils Ljungström, som var född den 27 januari 1847, avled den 14 februari 1918;

att han varit anställd vid statens järnvägar såsom verkstadsarbetare under tiden 4 maj 1877—23 oktober 1893, såsom extra verkstadsförman under tiden 24 oktober 1893—4 februari 1909 samt såsom extra ordinarie smedsmästare under tiden 5 februari 1909—14 februari 1918 eller under en tid av sammanlagt inemot 41 år;

att han efterlämnade förutom änka, Amanda Elisabet Ljungström, född Nordqvist den 14 mars 1869 och alltså 65 år gammal, en gift dotter;
att behållningen i boet utgjorde omkring 5,000 kronor;

att änkan Ljungström enligt läkarbetyg på grund av vissa sjukdomar är oförmögen att genom arbete försörja sig;

samt att hon hos sin dotter och svärson åtnjutit fri kost ävensom de senaste två åren fri bostad.

Änkan Ljungström gjorde i januari 1933 hos Kungl. Maj:t framställning om pension.

I avgivet utlåtande i ärendet anförde *järnvägsstyrelsen*, att änkan Ljungströms ålder med 22 år understigit hennes avlidne mans samt att hon vid tiden för mannens död icke uppnått högre ålder än 49 år. Under sådana förhållanden och då upplyst blivit, att hon åtnjöt full försörjning hos en dotter och måg, ansåge sig järnvägsstyrelsen förhindrad tillstyrka den gjorda framställningen.

Genom beslut den 30 juni 1933 fann *Kungl. Maj:t* icke skäl bifalla förevarande ansökning.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter och i betraktande av att verkstadsmästaren Ljungström kunnat räkna en anställningstid i statens tjänst av inemot 41 år har utskottet icke velat motsätta sig, att en mindre pension tilldelas hans änka, som på grund av ålder och sjukdom är oför-

Utskottet.

mögen att genom eget arbete försörja sig. Utskottet får för sin del förordna ett årligt pensionsbelopp i förevarande fall av 300 kronor.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av motionen II:117, må medgiva, att e. o. verkstadsmästaren Nils Ljungströms änka Amanda Elisabet Ljungström, född Nordqvist, må från och med den 1 januari 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, av trafikmedel uppbära en årlig pension av 300 kronor.

20:o.

Banarbetaren Magnus Olsson Klangs änka. I motion II:279 hemställer herr *Björklund*, »att riksdagen måtte besluta tilldela änkan Charlotta Klang, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, ett årligt understöd av 384 kronor, att utgå under hennes återstående livstid».

Av motionen jämte därvid fogade bilagor inhämtas,

att Magnus Olsson Klang, som var född den 25 oktober 1865 och avled den 6 september 1933, varit anställd vid statens järnvägar från och med den 20 november 1914 intill sin död;

att han förutom änka, född den 30 juni 1872, efterlämnat fyra till vuxen ålder komna barn, samt en 17-årig adoptivdotter, vilka samtliga befinna sig i små ekonomiska förhållanden och icke i nämnvärd mån förmå bidra till moderns uppehälle;

samt att änkan Klang, som på grund av sjukdom icke kan bidra till sitt uppehälle genom förvärvsarbete, enligt intyg av ordföranden i vederbörande fattigvårdsstyrelse är mindre bemedlad och i behov av understöd.

Utskottet.

Då här förevarande pensionsärende är av beskaffenhet att bära prövas av Kungl. Maj:t i enlighet med de av 1930 års riksdag godkända grunderna för handläggning av ärenden om understöd i vissa fall åt efterlevande till personal i statstjänst, synes motionen icke bära föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:279 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 april 1934.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Bankoutskottets utlåtande Nr 35.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Lindgren, Stendahl, Ström i Lidköping, Berling, Bjurström, Bodin och Silfverstolpe;

från andra kammaren: herrar Bäcklund, Laurén, Lovén, Ryberg, Paulsen, Wikström, Andersson i Falkenberg och Svedman; dock att i behandlingen av punkterna 3—18 herr Andersson i Lindome deltagit i stället för herr Svedman och i behandlingen av punkterna 19 och 20 herr Hammarlund deltagit i stället för herr Ryberg.

Reservationer:

vid punkten 5 (ang. pension åt stiftssekreteraren Albert Elis Carlgrens efterlevande):

dels av herrar *Lovén* och *Andersson* i Falkenberg, vilka hemställt,

att riksdagen, med avslag å motionen I:129, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition;

dels ock av herr *Paulsen*, vilken hemställt,

att riksdagen må avslå såväl Kungl. Maj:ts förevarande proposition som motionen I:129; samt

vid punkten 17 (ang. pension åt förre byggnadskamreraren vid statens järnvägsbyggnader Carl Johan Lindegréns änka):

av herrar *Bäcklund* och *Laurén*, vilka hemställt,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:21, må medgiva, att förre byggnadskamreraren vid statens järnvägsbyggnader Carl Johan Lindegréns änka Anna Adélaide Lindegrén, född Öqvist, må från och med den 1 januari 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 492 kronor.
